

Kognitywistyka, studia I stopnia

Oferta seminariów licencjackich 2025/2026

seminarium dyplomowe jest wybierane na III semestry

dr hab. Barbara Tomczyk (Katedra Logiki i Kognitywistyki)

barbara.tomczyk@mail.umcs.pl

Rozszerzony i sztuczny system poznawczy jako podmiot działania

Tematyka seminarium najogólniej dotyczy pytania kto (co) może być sprawcą działania? W obliczu rozwijającej się technologii wzmocnień poznawczych i sztucznych systemów, odpowiedź na to pytanie staje się coraz bardziej pilna, pojawiają się bowiem nowe problemy związane z koniecznością obarczenia kogoś (czegoś) odpowiedzialnością poznawczą, moralną i prawną za działanie, które czasami trudno przypisać tylko i wyłącznie człowiekowi.

Bardziej szczegółowe zagadnienia, które mogą zostać podjęte na seminarium to:

- Czy rozszerzony system poznawczy (złożony z człowieka i artefaktu) może stanowić podmiot poznania, działania, moralności?
- Jakie zachodzą różnice pomiędzy analityczną filozofią działania (np. Davidsona), przypisującą podmiotowość wyłącznie człowiekowi, a koncepcjami enaktywistycznymi przypisującymi podmiotowość dużo szerszemu zbiorowi systemów poznawczych.
- Jakie inne koncepcje autonomicznej sprawczości można zastosować do analizy sprawczości systemów rozszerzonych i pozaludzkich?
- Kto może być sprawcą działania? Jakie warunki powinien spełnić system, aby można go było uznać za agenta (sprawcę działania)?
- czy sztuczna inteligencja może być autonomicznym sprawcą działania, ma przykład autonomicznym twórcą lub agentem moralnym?
- Kiedy system jest autonomiczny? Czy sztuczny system poznawczy może być autonomiczny, czy też cecha ta przynależy wyłącznie systemom żyjącym?
- Czy autopojeza jest konieczna dla sprawczości (bycia agentem)? Czy sztuczne systemy poznawcze mogą być autopojetyczne?
- Czy sztuczne wzmocnienia poznawcze (farmaceutyki, implanty wewnątrzmożgowe, zewnętrzne artefakty – np. GPS, systemy substytucji sensorycznej) zagrażają ludzkiej podmiotowości? Czy zmniejszają zasługę poznawczą i odpowiedzialność za sukces lub porażkę?
- Czy grupy ludzi mogą stanowić podmiot poznania, działania, moralności, prawa? Jaką koncepcję podmiotowości należy w takim przypadku zastosować?